

TRESTEGSSTÖD FÖR LÄRANDE OCH VÄLBEFINNANDE I KRISTINESTAD

Stödet för lärande bildar ett trestegssystem: allmänt stöd, intensifierat stöd och särskilt stöd. Vid övergången från det allmänna stödet, som riktar sig till alla elever, till intensifierat stöd och från intensifierat stöd till särskilt stöd poängteras i större grad vissa stödformer samtidigt som kvaliteten och kvantiteten ändras.

Det **allmänna stödet** som riktar sig till alla elever omfattar de stödformer som alla elever inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen har rätt till. Alla elever har rätt till allmänt stöd och målet är att garantera en högklassig undervisning som följer läroplanen och beaktar elevernas individuella behov genom att utveckla det allmänna stödets metoder och verksamhetsätt.

Det allmänna stödets former är elevhandledning, stödundervisning, elevvård, samarbete mellan hem och skola, plan för lärande och klubbverksamhet. Förutom ovannämnda stödformer fastställs i lagen om grundläggande utbildning elevens rätt till biträdes- och tolkningstjänster, särskilda hjälpmedel samt övriga undervisningstjänster (31 §).

Intensifierat stöd innebär att det allmänna stödets åtgärder intensifieras både kvantitativt och kvalitativt. Målet med det intensifierade stödet är att minska och avlägsna hinder för lärandet så att eleven kan studera enligt den allmänna läroplanen i sin närskola. Under den tid eleven får intensifierat stöd behövs i stället för stödundervisning mera regelbunden specialundervisning på deltid och elevvårdstjänster. Viktiga delar av det intensifierade stödet är den pedagogiska bedömningen och planen för lärande.

En pedagogisk bedömning görs när man märker att eleven har behov av stöd på något delområde. Bedömningen görs i första hand av den lärare som undervisar klassen/ämnet. Bedömningen görs vid behov i samarbete med andra sakkunniga (t.ex. klassföreståndare, hälsovårdare, studiehandledare, kurator, speciallärare). I den pedagogiska bedömningen fastställs barnets styrkor och stödbehov (vilka saker väcker oro, inlärningssvårigheter i olika läroämnen, sociala färdigheter m.m.). samt vilka stödåtgärder barnet behöver. Inledande och ordnande av intensifierat stöd behandlas utgående från den pedagogiska bedömningen i det yrkesövergripande elevvårdsarbetet. Då intensifierat stöd inleds **uppgörs en plan för elevens lärande** (se Stöd- och elevvårdsmappen, kap 3.2).

Figur 1 Processbeskrivning: Från allmänt stöd till intensifierat stöd vid förskolorna och den grundläggande utbildningen i Kristinestad

BTL = barnträdgårdslärare, KL = klasslärare, ÄL = ämneslärare, KF = klassföreståndare, SL = speciallärare, EVG = yrkesövergripande elevvårdsgrupp

Händelse/uppgift	Ansvarsperson	Övriga deltagare	Dokument/slutsats
Identifiering av stödbehov	BTL/KL/ÄL/ KF	Vårdnadshavarna	Observationsdagbok/ Wilma (lektionsanteckningar/ stöd)
Samarbete med hemmet	BTL/KL/ÄL/KF		
Allmänt stöd differentiering, stöd-undervisning mm.	BTL/KL/ÄL/KF		

Beslut: är stödåtgärderna tillräckliga?	BTL/KL/ÄL/KF/SL	Vid behov vårdnadshavarna	Ja ⇒ fortsätter med hjälp av allmänt stöd Nej ⇒ processen fortsätter
Uppgörande av pedagogisk bedömning	BTL/KL/ÄL/KF	Personer som undervisar och rehabiliterar eleven	Pedagogisk bedömning
Beslut: behöver eleven intensifierat stöd?	EVG		Nej ⇒ fortsätter med hjälp av allmänt stöd Ja ⇒ processen fortsätter
Plan för lärande uppgörs	BTL/KL/ÄL/KF/ vid behov SL	Vårdnadshavarna, eleven, personer som undervisar och rehabiliterar eleven	Plan för lärande
Ordnande av stödåtgärder	BTL/KL/ÄL/KF/SL	Vårdnadshavarna	
Uppföljning och bedömning av plan för lärande	BTL/KL/ÄL/KF	Vårdnadshavarna, personer som undervisar och rehabiliterar eleven	Uppföljningsblanketten i planen för lärande
Beslut: behöver eleven fortfarande intensifierat stöd?	EVG (KL + ÄL)		Nej ⇒ fortsätter med hjälp av allmänt stöd Ja ⇒ processen fortsätter eller avancerar

Särskilt stöd sätts in då eleven behöver stöd som huvudsakligen ges som specialundervisning. Detta konstateras i den yrkesövergripande pedagogiska utredningen som även fungerar som grund för beslutet att överföra eleven till särskilt stöd. **En pedagogisk utredning** görs över elevens situation då det är nödvändigt att utreda om de stödåtgärder som används är tillräckliga eller om eleven behöver särskilt stöd.

Särskilt stöd får elever med individualiserad lärokurs, förlängd läroplikt samt elever med grava funktionshinder eller sjukdom som studerar enligt verksamhetsområde. Beslutet om särskilt stöd tar bildningsdirektören utgående från den pedagogiska utredningen och eventuellt expertutlåtande. Beslutet är tidsbundet (L om grundläggande utbildning § 17) och i beslutet fastställs platsen där undervisningen ordnas, eventuella individuella lärokurser och assistenttjänster. Elevens framsteg och behov av särskilt stöd bedöms regelbundet. I slutet av den tid som beslutet gäller eller vid behov tidigare görs en ny pedagogisk utredning och på basen av denna fattas eventuellt ett nytt tidsbestämt beslut om särskilt stöd.

Om särskilt stöd inte längre behövs fortsätter eleven med hjälp av intensifierat stöd eller allmänt stöd.

Enligt lagen om grundläggande utbildning (§ 17) kan ett beslut om särskilt stöd fattas utan föregående pedagogisk utredning eller intensifierat stöd för inläringen, om det av en psykologisk eller medicinsk bedömning framgår att undervisningen av eleven till följd av handikapp, sjukdom, försenad utveckling, störningar i känslolivet eller någon annan därmed jämförbar särskild orsak inte kan ordnas på annat sätt. Då kan beslutet fattas för hela den grundläggande undervisningsperioden.

Då en elev börjar få särskilt stöd uppgörs en **individuell plan för ordnandet av elevens undervisning** (se Stöd- och elevvårdsmappen, kap. 4.1).

Figur 2 Processbeskrivning: Från intensifierat stöd till särskilt stöd i förskolorna och den grundläggande utbildningen i Kristinestad

BTL = barnträdgårdslärare, KL = klasslärare, ÄL = ämneslärare, KF = klassföreståndare, SL = speciallärare, EVG = yrkesövergripande elevvårdsgrupp

Pedagogisk utredning uppgörs	BTL/KL/ÄL/KF/SL Anteckningar görs av KL/KF/SL (ersättning)	Personer som undervisar och rehabiliterar eleven	Pedagogisk utredning
Beslut: behöver eleven särskilt stöd?	EVG (förslag->)	Vårdnadshavaren och eleven hörs.	Nej ⇒ fortsätter med hjälp av allmänt stöd Ja ⇒ processen framskrider SL/ rektorn uppgör förslag
Beslut om särskilt stöd	Bildningsdirektören/ utbildningsnämnden		Beslutsdokument med anvisningar för begäran om omprövning
Uppgörande av individuell plan (IP)	Anteckningar görs av BTL/KL/ÄL/KF/SL (ersättning)	Vårdnadshavarna, personer som undervisar och rehabiliterar eleven	IP , tidsbestämd
Undervisning och rehabilitering i enlighet med IP	Personer som undervisar och rehabiliterar eleven	Vårdnadshavarnas stöd i hemmet	Uppföljning Obs! Övergångarna

Schemat över trestegsstödet visar att det är möjligt att växla mellan de olika stödnivåerna i båda riktningarna; även från särskilt stöd till intensifierat stöd och från intensifierat stöd till allmänt stöd. Målsättningen är att motiveringarna för att ta i bruk de olika stödnivåerna ska vara så enhetliga som möjligt. På så sätt försöker man stärka den pedagogiska jämställdheten inom utbildningen. Enhetliga principer och definitioner innebär även att alla skolor i kommunen reagerar med samma stödnivå på samma typ och omfattning av stödbehov.